

Yttrande

Detaljplan för tvärförbindelse i Torslanda inom stadsdelarna Syrhåla och Lilleby.

Plan utökat förfarande samråd

Diarienummer SBK: BN0595/20

Diarienummer FK: FN6547/20

Diarienummer TK: TN8428/20

Handläggare SBK: Cecilia Sjölin, Sirpa Antti-Hilli

Handläggare FK: Christian Jönsson

Handläggare TK: Sara Johansson

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser fortsatt att tvärförbindelse i Torslanda helt ska utgå, detta framgår i våra yttrande avseende översiktsplanen (diarienummer: BN0199/17). Föreningen ser mycket kritiskt på hur staden underlättar för motortrafik på bekostnad av människors hälsa och välmående, inklusive barn. Ett större naturområde klyvs vilket leder till att den biologiska mångfalden delvis går förlorad. Större naturområden kan innehålla större biologisk mångfald än mindre naturområden av samma typ ([Persson och Smith](#)). En utbyggnad av Torslanda förbindelsen går emot grönstrategin samt andra mål, både lokala och globala, vilka beskrivs nedan.

Trafik

Tvärförbindelsen i Torslanda introducerar en större trafikled, vilket leder till flera förändringar för den lokala färdmedelsfördelningen och därför en större belastning för både klimat och miljö.

Ett delvis orört naturområde blir kluvet av den nya genomfarten. Idag är Nya Älvsgrändsvägen en mindre lokalgata som övergår till kombinerad gång- och cykelväg och återgår till lokalgata i söder. Det har lett till ett område med låg bullernivå och säker närmiljö för oskyddade trafikanter. Förslaget "Tvärförbindelse i Torslanda" skulle innebära högre bullernivåer inklusive större spridning, ökad risk för trafikolyckor för närboende och djur, ökad framkomlighet för bilister, större inskränkning på orörd naturmark samt större barriäreffekt för närboende och djur på grund utav den ökade trafiken och bredare gaturum. Det skulle innebära sämre hälsa för människor som bor i närområdet, begränsad rörlighet för människor och djur som rör sig i naturen (baserat på "Karta nuläge" sida 12 i "Social- och barnkonsekvensanalysen"), sämre habitat för flora och fauna och fler som kommer se bilen som ett attraktivt färdmedelsval. Trafikstrategins mål för färdmedelsfördelningen är att antalet bilresor ska minska med 25 procent jämfört med år 2011. Ett mål som är för lågt. Till 2035 kräver föreningen att privatbilismen minskar med 70 %. Detta går i linje med Naturskyddsföreningens arbete med

”Hela Sverige ställer om”, där städerna måste bidra till att göra den största omställningen i bilkörande för att klara klimatkrisen. Höga ambitioner, men realistiska och nödvändiga. Idag sker majoriteten av biltrafik på fossildrivna bränslen, därför kommer förslaget bidra till ökade klimatutsläpp genom ökad trafik samt arbete på väg.

Enligt social- och barnkonsekvensanalysen på sida 28 bedöms att: *”Tvärförbindelsen medför främst positiva konsekvenser för bilister och den samlade bedömningen är att tvärförbindelsen främjar bil framför barn”.*

Förslaget skulle visserligen innebära bättre förutsättningar för cyklister som pendlar genom området. Dock kan detta skapas med enkla medel på redan existerande väg, till exempel med ny asfaltsyta och ny belysning (självklart anpassad för nattlevande djur). Förslaget är anpassat för motortrafik och för att avlasta sagd motortrafik från befintliga leder. Om staden vill skapa ett förslag för de prioriterade trafikslagen, gång och cykel, borde Nya Älvgårdsvägen endast förvaltas, inte breddas. Om staden vill stödja kollektivtrafiken, borde vägen stängas av för privatbilar för att ge större framkomlighet för busstrafiken.

Naturskyddsförening i Göteborg anser därför att förslaget inte stödjer översiktsplanens ”Tematiska inriktningar- Mobilitet och infrastruktur” som uttrycker att: *”så långt som möjligt ska ny eller utökad infrastruktur för biltrafik undvikas.”* vidare även: Göteborgs stads Miljö- och klimatprogram, de 17 globala målen, Sveriges Miljömål med mera. Få hållbarhetsstrategier- och mål skulle stödja förslaget.

Natur, hälsa och kompensation

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att Göteborg som stad behöver bevara alla sina större naturområden och bryta barriärer istället för att skapa nya som allvarligt sätter den biologiska mångfalden ur spel. Enligt staden miljö- och klimatprogram bör den biologiska mångfalden öka. Det gäller särskilt miljömål: ”Göteborg har en hög biologisk mångfald”.

Naturskyddsföreningen i Göteborg vill se en fullständig NVI, utförd under mer artanpassade årstider. Den bör inkludera närområdet, var och hur färdas arterna inom området och vad skulle en barriär skapa för konsekvenser. Föreningen vill se att man även i denna detaljplan ”tar höjd” i likhet med NVI framtagna för Sörred - Verksamhet vid Pressvägen (Diarienummer SBK BN0860/21) och utgår ifrån att likvärdiga fynd finns inom detaljplanområdet. På sida 83 av ovan nämnda inventering framgår att fladdermöss finns i närområdet, dessa nämns ej i

“Tvärförbindelse Torslanda”. Då belysning föreslås vill föreningen att detaljplanen innehåller en konsekvensanalys för dess effekter på nattaktiva arter.

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att “Inventering av Hasselsnok” inte uppfyller kriterierna för en fullständig inventering på grund av att timmarna är för få, även i områden där hasselsnokens förekomst är känd.

Enligt “Hasselsnoken samt övriga grod och kräldjur i Södra Vånevik- Inventering för Oskarshamn kommun 2015” på sida 14 förklaras att *“Hasselsnoken är en kryptisk art (Nyström and Stenberg 2010) och därför är det svårt och tidskrävande att inventera arten genom att aktivt söka efter levande individer. På en lokal med känd förekomst räknar man i genomsnitt med att det krävs 50 timmars sökande för att hitta en hasselsnok (Fog et al. 2001).”*

I “Dag - lakvattenutledning” sida 10 framgår en karta (bifoga) på en våtmark som sträcker sig genom föreslagen väg. Föreningen ställer sig frågande kring varför våtmarken inte beskrivs mer utförligt i NVI:n.

Figur 1. Inventerade naturvärden (våtmarker) av klass 3 (Norconsult, 2019).

Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig kritiska till att så pass många grönområden/arter behöver kompensation på Hisingen, efter ett flertal exploaterande detaljplaner, bland annat detaljplanen i Sörred. Föreningen anser att staden bygger för att öka framkomligheten för motortrafik på bekostnad av närboende, människors hälsa, naturområden och biologisk mångfald. Tvärförbindelsens uttryckta syfte är inte ett fullgott skäl till att genomföra detaljplanen.

Göteborgs Stad planerar att kompensera för intrången i naturen, men kompensationsåtgärder kan aldrig ersätta befintliga naturvärden. Naturskyddsföreningen i Göteborg anser dessutom att en detaljplan under samrådsskedet bör innehålla fullständig information om planerade kompensationsåtgärder och inte hänvisa att det presenteras i ett senare skede. Göteborgs Stad planerar att kompensera flera teknikområden inom detaljplanområdet. Hur detta ska genomföras behöver framgå för att föreningen ska kunna värdera och yttra sig kring dessa. Vid granskningsskede eller senare kan nya förslag vara svåra att implementera, även om dessa skulle vara mer lämpliga. Föreningen anser att Göteborgs Stad borde ha fokuserat mer på skadelindringhierarkin.

Nedan presenterar föreningen exempel på områden där kompensationsåtgärder behövs men presenteras i senare skede.

Planbeskrivningen - kompensationsåtgärder sida 57-58

- *“Förslag på kompensationsåtgärder som den nu planerade tvärförbindelsen i Torslanda föranleder beskrivs mer utförligt i **senare skede av planprocesserna**.”*
- *“När det gäller planområdets stödjande ekosystemtjänster så är den redovisade bedömningen inte komplett. Det har tagits fram en kompletterande artskyddsutredning som ska ge bättre underlag till bedömningsarbetet. Därför kommer detta avsnitt att **justeras under planprocessens gång och redovisas mer utförligt till granskningsskedet**.”*
- *“I naturområdet kan barnen leka fritt med allt naturen har att erbjuda och där bara fantasin sätter gränser. Tvärförbindelsen kommer att minska rörelsefriheten i naturområdet och barnen kommer inte att kunna vistas lika fritt. Vägen kommer också att påverka upplevelsen av naturen i och med att bullernivåerna ökar [...] Minskad pedagogisk funktion kan behöva kompenseras. Varför åtgärderna föreslås, vem som ska utföra dem, när de ska utföras och vem som betalar för dem, **beskrivs i senare skede**”*
- *“Minskade hälsofrämjande effekter kan behöva kompenseras. Varför åtgärderna föreslås, vem som ska utföra dem, när de ska utföras och vem som betalar för dem, **beskrivs i senare skede**.”*

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att detaljplanen inte har tagit den biologiska mångfalden, barnperspektivet eller boendes livskvalité samt möjlighet till rekreation på allvar, eftersom man inte ens har utrett möjlig kompensation för förlusterna.

Föroreningar

Idag finns flera föroreningar i både planområdet och i närliggande miljö. Enligt planbeskrivningen på sida 48 "Markmiljö":

*"Utifrån analysresultaten av jordproverna påvisades en halt av PAH över **"Avfall Sveriges" gränsvärde** för Farligt avfall (FA) i översta halvmeter i en provpunkt. Vidare påvisades halter av barium, zink, aromater >C10-C16, PAH över **Naturvårdsverkets generella riktvärden för "mindre känslig markanvändning**. Analyserna av grundvattenproverna påvisade, enligt SGU:s bedömningsgrunder, **hög halt av bly, samt måttlig halt av arsenik, kvicksilver, nickel och zink**. Jämförelsen är dock inte helt tillämplig då riktvärdena avser grundvattnets tjänlighet som dricksvatten. I ett av grundvattenproven påvisades en halt av PFAS (PFOA) över **Miljödirektoratets riktvärden för vatten**"*

Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig frågande kring hur vetenskapen om de höga föroreningshalterna i området inte har åtgärdats. Föreningen upplever att flertalet områden på Hisingen, i anslutning till dess industriområden, innehåller höga halter av olika farliga ämnen varav Göteborgs Stad planerar att exploatera ytor som riskerar att släppa ut lakvatten. Enligt "Dag- och lakvattenutredning" på sida 19 råder det: *"osäkerheter om var lakvatten eventuellt trycker upp och föroreningar kan uppkomma i våtmarken nedströms deponin på grund av de hydrogeologiska förhållandena"*. Dessa osäkerheter bör inte ignoreras under så pass lång tid. Enligt planbeskrivningen i avsnittet om deponin på sida 45 varnas att: *"På grund av utrymmesbrist i närhet till deponin för anläggningar som kan omhänderta och rena lakvattnet är det svårt att separera lakvattnet från naturmarkavrinning, såväl idag som i framtiden."*

Föreningen ser mycket kritiskt på hur staden har hanterat deponin och anser att det bör vara en åtgärdsplan som tagits fram för att möta problematiken området utsatt genom åren.

Naturskyddsföreningen i Göteborg önskar en fullständig utredning inklusive åtgärdsplan som bör innefatta en fullständig konsekvensbeskrivning av våra recipienter, baserat på konsekvenserna som beskrivs i planbeskrivningen i avsnittet markmiljö på sida 49: *"Utifrån utförd förenklad riskbedömning har risker för människors hälsa och miljön konstaterats inom detaljplaneområdet som sträcker sig över den fd. Deponin."*

Slutsats

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att Göteborgs större naturområden bör bevaras av anledningen att vi som stad aldrig kommer uppnå hög biologisk mångfald om vi inte tillåter våra skogar, natur- och parkområden vara. Att exploatera för att ge motortrafik ökad framkomlighet kan inte kallas varken hållbart, robust eller miljö- och klimatsmart. Att dessutom riskera att lakvatten läcker ut i våra recipienter för denna anledning är vårdslöst om risken för människors hälsa redan är känt.

Med ovan argument och påpekande är föreningens slutsats att projektet ska avbrytas omedelbart. För klimatet, människor och den biologiska mångfalden.

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg

Genom
Lena Nilsson
Ordförande